

**ДО: Г-ЖА ДЕНИЦА САЧЕВА
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ДО: ПРОФ. Д-Р КОСТАДИН АНГЕЛОВ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**

**ДО: Д-Р ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО**

**ДО: Г-ЖА РУМЯНА ПЕТКОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ**

Относно: ПРОЦЕСА НА ЗАКРИВАНЕ НА ДМСГД

**Уважаема госпожо Сачева,
Уважаеми проф. Ангелов,
Уважаема д-р Лилова,
Уважаема госпожо Петкова,**

Коалиция „Детство 2025“ е партньор на Правителството в процеса на деинституционализация и правата на децата. Ние участваме във всички ключови работни групи по проблемите на децата, семействата и действията по извеждането на деца от институциите от резидентен тип.

Във връзка със стартирал процес по масово извеждане на деца от ДМСГД в страната, за което алармират както структурите на АСП по места, така и медиите, ние като представители на Коалиция „Детство 2025“, активно участващи в процеса по деинституционализация, искаме да изразим огромното си безпокойство относно начина, по който се случват нещата в последните няколко седмици.

Нашето становище е, че процесът по деинституционализация на децата в България трябва да продължи да се случва активно и да се спазват нормативните разпоредби, заложи в Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в България“, актуализирания План за изпълнение на Визията, както и залегналите във влезлия в сила юни месец 2020 г. Закон за социалните услуги (параграф 36 от Допълнителните разпоредби на ЗСУ). В параграф 36 от допълнителните разпоредби на ЗСУ е определен срок за закриване на ДДЛРГ и ДМСГД 01.01.2021 г. Нашите притеснения са свързани с това, че се изисква от ДСП

по места, на териториите на които все още съществуват ДМСГД в рамките на 2 седмици до края на годината от институциите да бъдат изведени над 200 деца, като се планира голяма част от тях, тези които се нуждаят от постоянна медицинска грижа, да бъдат преместени в няколко големи ДМСГД в страната, тъй като на този етап не са готови и сериозно изостава изграждането на предвидените в Актуализирания план за действие към Визията Центрове за специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи /ЦЗСГДУ с ППМГ/.

За нас е абсолютно недопустимо извеждането на децата да се случи по този начин, тъй като това противоречи на принципите на деинституционализацията. Ще бъде изключително травмиращо за тези и без това крехки деца, (вкл. би се стигнало до загуба на детски животи), да се адаптират без необходимата подготовка за преместване и без да се осигури необходимата индивидуализирана грижа, предвид големината на приемащите ДМСГД. След 1-2 г. тези деца ще трябва да се преместят отново в построените ЦЗСГДУ с ППМГ, което отново ще ги дестабилизира и крие риск за техния живот и здраве. Тази категория деца трудно приема промени и реагира на стрес с понижаване на жизнените показатели – отказват да се хранят, страдат от тежки нарушения на съня, моторно неспокойство, влошаване на основните заболявания или отключване на нови, понижаване на имунитета и чести инфекции.

В писмо от МЗ с изх. № 48-00-86/ 11.11.2020 г. в отговор на наше писмо за етапа, на който се намира изграждащата се „Регионална социална инфраструктура“ по два проекта за изграждане на необходимата инфраструктура за подкрепа на процеса на деинституционализация, чрез реализиране на инженеринг и доставка на обзавеждане и оборудване на Центрове, предлагащи резидентни интегрирани здравно-социални услуги в общността, осигуряващи здравни грижи, медицинско наблюдение и социална работа в подкрепа на децата с увреждания и високорисково поведение и техните семейства, става ясно, че има сериозно изоставане от графика, поради затруднения с процедурите по ЗОП. Инфраструктурните проекти са в различна фаза в различните градове и се предвижда в най-добрия случай да има готови ЦЗСГДУ с ППМГ до края на 2021 г. Поради затруднения с процедурите по ЗОП по проект 1 е сключен анекс и срокът за изпълнението на договора е удължен до 10.10.2022 г., а по проект 2 предстои да бъде сключен анекс за удължаване срока на изпълнението му.

За да се избегне двойното местене от едно ДМСГД в друго, а след това и в ЦЗСГДУ с ППМГ на най-крехките деца, които се нуждаят от постоянна медицинска грижа, ние предлагаме да се използва прецедента, случил се при закриването на пилотните 8 ДМСГД по националния проект „Посока: семейство“ (2012-2015 г.).

Припомняме: Повечето деца бяха изведени в семейна или близка до семейната среда до май-юни 2013 г. Децата, които бяха оценени с потребност от постоянна медицинска грижа от

пилотните 8 ДМСГД, останаха в сградите на ДМСГД, които бяха в ремонт за реализиране на комплекс от услуги, включително и ЦНСТДМУ с ППМГ, където децата трябваше да бъдат изместени след ремонта. Децата изчакаха до края на 2014 г., заедно с персонал, предвиден да продължи работа в новите пилотни ЦНСТДМУ с ППМГ, тяхното завършване. През този период ДМСГД не функционираха като такива – не приемаха нови деца, но работата по извеждане на някои от децата определени за ЦНСТДМУ с ППМГ продължаваше, при подобро състояние или възможност за осиновяване. Закриването с постановление на МС се случи в края на 2014г. Времето от затварянето (замразяване на приема) на ДМСГД до разкриването на новите ЦНСТДМУ с ППМГ беше използвано за обучение на персонала за работа в новите интегрирани здравно-социални услуги. Броят и вида на персонала, който остана да се грижи за децата с потребност от постоянна медицинска грижа беше съобразен с методиката и капацитета на новите ЦНСТДМУ с ППМГ.

Така бяха избегнати двойни травмиращи местения на децата и беше спазен принципа „за най-добър интерес на детето“.

Предлагаме същата процедура да бъде осъществена и в процеса на закриване на останалите ДМСГД в страната:

1. Да бъде направена качествена и обективна експертна оценка на здравния статус на децата в ДМСГД, на базата на която да бъдат изготвени планове за извеждане на всички деца, които не се нуждаят от постоянна медицинска грижа в семейна или близка до семейната среда. Да бъдат включени и външни независими медицински експерти.
2. До края на 31.01.2021 г. да бъдат осъществени, спазвайки методиката за преместване на деца (подготовка, напасване и пр.) извежданията на децата от ДМСГД, които не се нуждаят от постоянна медицинска грижа и могат да се върнат в семействата си, да отидат в приемни семейства, в ЦНСТДМУ или ЦНСТДМУ с ППМГ, ако имат свободни места и са подходящи за конкретното дете. Ние, членовете на Коалицията, изразяваме готовност да окажем съдействие, с ресурсите и експертизата, с които разполагаме;
3. В сградите на съществуващите ДМСГД да останат, оценените за постоянна медицинска грижа деца с брой и вид персонал, съгласно методиката на интегрираните социално-здравни услуги ЦНСТДМУ с ППМГ;
4. Да не се допускат настанявания на каквито и да е нови деца. Нови случаи да се поемат от вече добре развитата мрежа от социални услуги по превенция (тук отново сме готови да помагаме), приемни семейства (да се преразгледат профилиите спрямо актуалните нужди) и ЦНСТ, вкл. и за деца с потребност от постоянна медицинска грижа. От нашия опит като управляващи ЦНСТДМУ с ППМГ, след закриване на всички

ДМСГД в цял географски регион, и качествено функциониране на услугите по превенция и алтернативна грижа – няма чак толкова много деца, които да се нуждаят от ЦНСТДМУ с ППМГ и капацитетите никога не се запълват, ако се работи активно за извеждане на вече настанени деца.

5. Да се ускори процесът по изграждане на новите интегрирани социално-здравни услуги, като същевременно стартира и процесът по обучение на персонала за тях;

За целта е необходимо да се оптимизира съществуващата алтернативна грижа за децата – да се поддържа актуална база данни за свободните приемни семейства в страната като се активизира процеса по промяна на профили и/или набиране на такива приемни семейства, които да отговарят адекватно на процеса на деинституционализация (приемни семейства за деца с увреждания, приемни семейства за деца 0-3 г. – каквито са и заложените приоритети в проект „Приеми ме 2015“).

Настояваме за информация и прозрачност на процеса по изготвяне на индивидуалните оценки на децата в ДМСГД. За нас остава неясно кой осъществява тези оценки в рамките на проекта „Продължаваща подкрепа за деинституционализацията на грижите за деца“ и на какъв етап са тези оценки. Настояваме за включване в процеса на оценка на външни, независими медицински експерти.

Коалицията участва в разработването на Актуализирания план за действие 2016 – 2020, приет от Министерски съвет на 13.10.2016, в изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“. В него е заложено следното: „Мерки за осигуряване на грижа в семейна среда за деца в риск, които не се отглеждат от биологичните си родители“ – Мярка 4 „Преустановяване на настаняването на деца до тригодишна възраст в резидентни услуги и закриване на домовете за медико-социални грижи за деца“ като са предвидени следните дейности: Прекратяване на настаняването на деца без увреждания до тригодишна възраст в ДМСГД и резидентни социални услуги със срок за реализация от 2017 г., а отговорна институция е АСП.

В писмо от МЗ с Изх. №92-Ф-93 от 20.01.2020 г. се потвърждава, че „макар и намалели здравите деца, то все още в ДМСГД има настанени здрави деца“. Това се потвърждава и в справка от МЗ по ЗДОИ от 27.11.20. Настояваме да се направи много бърза проверка и анализ на всички случаи и да се изяснят причините (да се потърси отговорност), поради които ОЗД е продължило да настанява деца без увреждания до 3г. в ДМСГД след Заповедта на Изпълнителния Директор на АСП №РД01-0918/09.05.2018.

Коалиция „Детство 2025“ чрез своите членове е готова да предложи експертиза и ресурс и да подкрепи този процес и да направим възможно всяко едно дете да намери своя дом и да живее в своята семейна или близка до нея среда.

Оставаме на разположение за съвместни действия и с уважение,

Коалиция „Детство 2025“

Членове:

Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения (БАЛИЗ)
Българска асоциация на клиничните психолози
Български хелзински комитет
Български център за нестопанско право
Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца, Нов български университет
Сдружение „Еквилибриум“
Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ – България
Сдружение SOS Детски селища България
Фондация „Полдер“
Фондация „За Нашите Деца“
Фондация „Карин дом“
Фондация „Лале“
Фондация „Лумос“
Фондация „Международна социална служба-България“
Фондация „Сийдър“
Надежда и домове за децата - клон България
Росица Богалинска-Петрова, член в експертно качество
Харалан Александров, член в експертно качество

За контакт:

Елица Лингорски, Координатор на Коалиция „Детство 2025“
+359 877369483
childhood2025@gmail.com